

Analytická zpráva - Dostupnost péče v CDZ

projekt Datová a analytická základna moderního systému péče o duševní zdraví v ČR (Data pro psychiatrii)

Autoři:	Hana Melicharová, Ondřej Šanca, Jan Jann, Jiří Jarkovský, Jitka Soukupová a kol.
Verze:	Verze 0.2
Datum:	31.10.2021

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

OBSAH

Obsah

1	Úvod	3
2	CDZ a jejich klienti.....	4
3	Kvantitativní analýza potenciálních klientů CDZ	6
4	Geografická dostupnost CDZ	10
4.2.	Praha a Středočeský kraj	12
4.3.	Jihočeský kraj.....	14
4.4.	Jihomoravský kraj	16
4.5.	Karlovarský kraj	18
4.6.	Královéhradecký kraj.....	19
4.7.	Liberecký kraj.....	21
4.8.	Moravskoslezský kraj.....	23
4.9.	Olomoucký kraj.....	25
4.10.	Pardubický kraj	27
4.11.	Plzeňský kraj	29
4.12.	Ústecký kraj	31
4.13.	Kraj Vysočina	33
4.14.	Zlínský kraj.....	35
5	Návrh rozvoje sítě CDZ	37

1 Úvod

Dokument je zpracováván jakožto součást projektu „Datová a analytická základna moderního systému péče o duševní zdraví v ČR“, který realizuje Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (dále také jen „ÚZIS“) v rámci 39. Výzvy Operačního programu zaměstnanost.

Hlavním zdrojem použitých dat je Národní registr hrazených zdravotních služeb (NRHZS), který obsahuje veškeré vykázané a uznané výkony, přípravky a materiál, který byl danému pacientovi u daného poskytovatele zdravotních služeb v rámci péče o něj poskytnut. Registr shromažďuje data vykázaná všemi cca 30 000 poskytovateli zdravotních služeb zdravotním pojišťovnám, jedná se tak o nejširší a datově nejobsáhlejší datový zdroj v rámci Národního zdravotnického informačního systému.

2 CDZ a jejich klienti

Centra duševního zdraví (CDZ) jsou mezičlánkem mezi ambulantní a lůžkovou péčí a svým klientům v místě svého sídla i přímo v komunitě poskytují širokou paletu zdravotních a sociálních služeb, včetně dlouhodobé psychiatrické péče, včasné diagnostiky a pomoci v krizových situacích s akutními psychickými obtížemi, sociální rehabilitaci a sociální pomoc a poradenství. Cílem práce pracovníků CDZ je prevence hospitalizací či jejich zkracování a pomoc s reintegrací dlouhodobě hospitalizovaných do vlastní komunity. K 31.8.2021 bylo v České republice zřízeno 29 CDZ, jejichž seznam je uveden v tabulce níže.

Tab. 1: Seznam CDZ k 31.8.2021

Kraj	Název CDZ	Adresa	V provozu od
Hlavní město Praha	ESET	Úvalská 3411/47, 100 00	01.07.2018
Hlavní město Praha	Praha 6	Stamicova 1968/21, 162 00 Praha 6	01.05.2019
Hlavní město Praha	Podskalí	Vnislavova 48/4, Praha 2	01.04.2020
Hlavní město Praha	pro Prahu 9	Lovosická 440/40, 190 00 Praha 9, Prosek	04.07.2018
Jihočeský kraj	Strakonice	Lidická 1081, 386 01 Strakonice	01.07.2019
Jihočeský kraj	Tábor	Mostecká 2087, Tábor	01.01.2020
Jihomoravský kraj	PN Brno	Jugoslávská 772/17, 613 00 Brno	01.01.2020
Jihomoravský kraj	Fénix	Urbanova 625, 697 01 Kyjov	01.11.2020
Jihomoravský kraj	Brno	Štěpánská 2, 602 00 Brno	01.09.2018
Karlovarský	Cheb	Mánesova 13, Cheb, 350 02	01.05.2019
Karlovarský	Karlovy Vary	Plzeňská 1445/11, 360 01, Karlovy Vary	01.05.2019
Královehradecký	Hradec Králové	Kavčí plácek 121, 500 03 Hradec Králové	01.07.2019
Královehradecký	RIAPS Trutnov	Procházka 818, Trutnov, 541 01	01.07.2019
Moravskoslezský kraj	Beskydské	Nemocnice F-M, p.o., budova L, ul. El.Krásnohorské 249, 738 01 Frýdek-Místek	01.07.2020
Moravskoslezský kraj	Ostrava	Kafkova 1116/13, 702 00 Ostrava- Moravská Ostrava	01.08.2020
Moravskoslezský kraj	Opava	Ostrožná 244/27, 746 01, Opava	01.04.2019
Olomoucký kraj	Přerov	Kosmákova 44, 750 02, Přerov	10.07.2018

Olomoucký kraj	Olomouc	Rokycanova 796/1g a Švýcarské nábřeží 802/6, 772 00 Olomouc	01.09.2020
Pardubický kraj	Pardubice	Bělehradská 389, Pardubice 530 09	01.07.2019
Pardubický kraj	Chrudim	Městský park 828, Chrudim	01.11.2020
Plzeňský kraj	Plzeň	Karoliny Světlé 13, 323 00, Plzeň	01.04.2019
Plzeňský kraj	Klatovy	Pod Nemocnicí 789339 01 Klatovy	1.1.2021
Středočeský kraj	Brandýsko	Brandýs n/Labem, ul. Fakultní, Zámecký dvůr	01.11.2020
Středočeský kraj	Mladá Boleslav	Čechova 635/11, 293 01 Mladá Boleslav	01.07.2019
Ústecký kraj	Ústí nad Labem	Stroupežnického 1372/9, 400 01 Ústí n/Labem	01.10.2020
kraj Vysočina	Jihlava	Komenského 1364/36, Jihlava	01.04.2020
kraj Vysočina	Havlíčkův Brod	Havlíčкова 2034, 580 01 Havlíčkův Brod	01.08.2018
Zlínský kraj	Kroměříž	Mánesova 3880, 767 01 Kroměříž	01.05.2019
Zlínský kraj	Uherské Hradiště	Masarykovo nám. 157/158, Uherské Hradiště	03.05.2019

Primární cílovou skupinou CDZ jsou pacienti s diagnostikovanou závažnou psychiatrickou chorobou, tedy závažnou chorobou z diagnostického okruhu diagnostického okruhu F2 (Schizofrenie, poruchy schizotypální a poruchy s bludy) a F3 (Afektivní poruchy), eventuálně F42 (Obsedantně-nutková porucha) a F6 (Poruchy osobnosti a chování u dospělých), kteří se svojí nemocí bojují po delší dobu a jejichž funkční narušení je relativně vysoké. Služby CDZ jsou rovněž určeny pro osoby v ochranném léčení uloženém soudem vykonávané formou specializované ambulantní péče v oboru psychiatrie.

3 Kvantitativní analýza potenciálních klientů CDZ

Z definice cílové skupiny pacientů CDZ i analýzy dat CDZ z prvních cca dvou let jejich činnosti vyplývá, že v praxi nejčastěji CDZ pečují o pacienty s diagnózami okruhu F2 (Schizofrenie, poruchy schizotypální a poruchy s bludy) a F3 (Afektivní poruchy). Proto jsou následující odhady počtu potenciálních klientů pro CDZ postaveny zejména na prevalenci těchto osob v populaci.

Tab. 2: Výsledky analýzy základních charakteristik pacientů přijatých do péče pěti modelových CDZ v průběhu 18ti měsíců

Hlavní psychiatrická diagnóza klienta		Délka trvání hlavní diagnózy v letech		Počet dosavadních psychiatrických hospitalizací klienta	
Podíl [%]	Dg	Podíl [%]	Roky	Podíl [%]	Počet hosp.
0,0	F1	0,6	<1	5,2	0
84,3	F2	11,3	1-3	16,3	1
12,2	F3	20,6	4-10	23,3	2-3
2,0	F4	36,0	11-20	34,0	4-10
1,5	F6	29,1	21+	10,2	11-20
		2,3	neuveďeno	5,8	21+
				5,2	neuveďeno

Následující tabulky uvádí data Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS) za léta 2010-2020, ve kterou jsou jako **pacienti započítány osoby s vykázanou diagnózou F2 a F3 na pozici hlavní nebo vedlejší diagnózy v daném roce, které měly jakákoli kontakt se zdravotní péčí z důvodu těchto diagnóz** (tedy jak z důvodu léčby, tak diagnostických vyšetření či dispenzarizace) pro porovnání mezi jednotlivými regiony či lety jsou uvedené hodnoty vztaženy na 100 tisíc obyvatel.

Obecně lze konstatovat, že množství osob s diagnostikovanou psychiatrickou chorobou v České republice v posledním desetiletí narůstá, včetně chorob z diagnostického okruhu F2 a F3.

Tab. 3: Trend prevalence osob s vykázanou diagnózou dle kapitol MKN-10

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Poruchy duševní a poruchy chování (celkem)	ČR	888 030	915 807	926 759	943 023	962 927	997 696	1 017 897	1 032 298	1 048 243	1 069 876	1 067 214
	ČR/100 tis.	8 431	8 717	8 813	8 971	9 137	9 453	9 622	9 729	9 843	10 005	9 972
Schizofrenie, poruchy schizotypální a poruchy s bludy (F2)	ČR	56 344	56 953	57 171	58 190	59 112	60 507	61 420	62 056	62 840	62 602	61 609
	ČR/100 tis.	535	542	544	554	561	573	581	585	590	585	576
Afektivní poruchy (poruchy nálady) (F3)	ČR	144 952	148 991	148 665	150 834	153 358	159 983	161 824	164 791	166 948	169 880	172 439
	ČR/100 tis.	1 376	1 418	1 414	1 435	1 455	1 516	1 530	1 553	1 568	1 589	1 611

Následující tabulka ukazuje věkovou strukturu potenciálních klientů CDZ. Jsou v ní započítáni v pacienti s vykázanou relevantní diagnózou na pozici hlavní nebo vedlejší diagnózy mezi lety 2010 a 2020.

Tab. 4: Věková struktura osob s vykázanou diagnózou F2 a F3 na pozici hlavní nebo vedlejší diagnózy, kteří měli v roce 2019 jakýkoli styk se zdravotním systémem v přepočtu na 100 tis. obyvatel

Přepočet na 100 tis. obyvatel	Věk 0–4 n = 567 262	Věk 5–19 n = 1 642 929	Věk 20–59 n = 5 707 799	Věk 60–74 n = 1 919 060	Věk 75+ n = 864 727
Poruchy duševní a poruchy chování (celkem)	4 284	12 287	8 560	10 587	17 264
Schizofrenie, poruchy schizotypální a poruchy s bludy (F2)	1	62	723	747	577
Afektivní poruchy (poruchy nálady) (F3)	27	226	1 669	2 606	2 692

Jelikož důležitou součástí činnosti CDZ je pomáhat pacientům po psychiatrické hospitalizaci s životem ve vlastním prostředí, tabulka 5 uvádí strukturu počtu ukončených hospitalizací v psychiatrických nemocnicích/léčebnách podle věkové kategorie pacienta a skupiny psychiatrických diagnóz v roce 2019.

Tab. 5: Počet ukončených hospitalizací v psychiatrických nemocnicích/léčebnách dle pohlaví věku a diagnózy v roce 2019 a jejich poměr ze všech hospitalizovaných osob s diagnózou Fx

DIAGNÓZA	VĚKOVÁ KATEGORIE								POHLAVÍ	
	<20	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+	Muži	Ženy
F2	127	990	1538	1367	934	719	250	35	3291	2669
F3	12	75	143	189	174	134	59	11	337	460
celkem	139	1065	1681	1556	1108	853	309	46	3628	3129
% ze všech psychiatrických hospitalizací	4%	23%	27%	24%	23%	24%	10%	2%	20%	20%

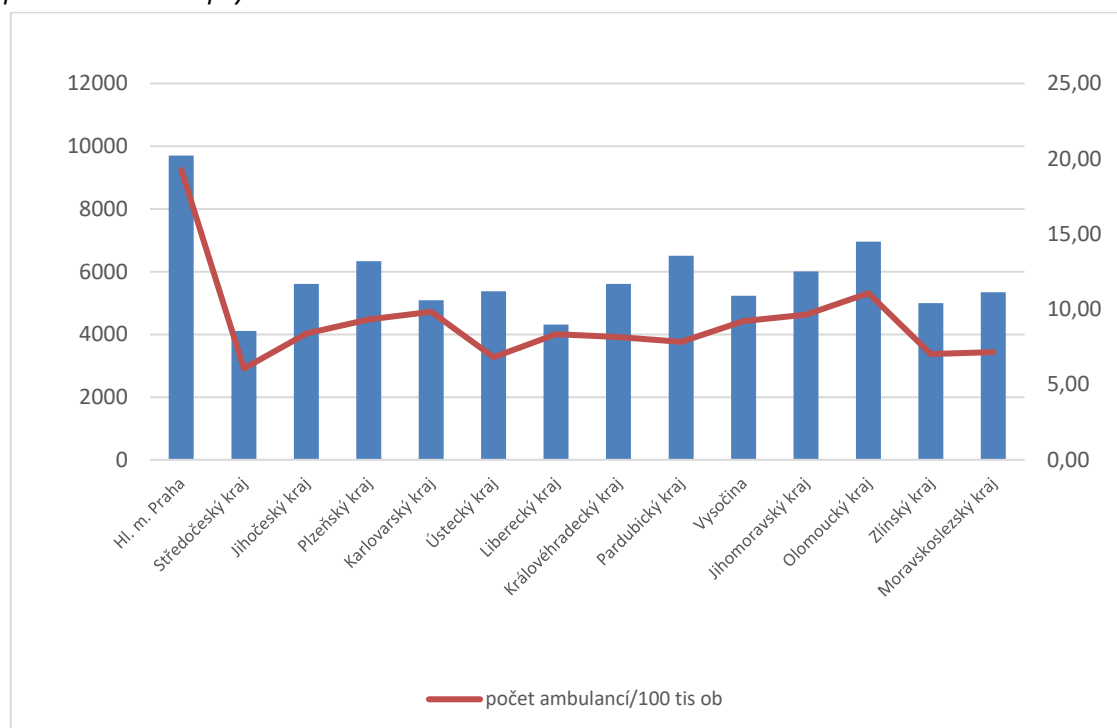
Z tabulek 4 a 5 je zřejmé, že **nejvíce potenciálních uživatelů služeb CDZ je v produktivním, případně krátce postproduktivním věku.**

Tab. 6: Prevalence osob léčených s vykázanou diagnózou v jednotlivých krajích v roce 2019 v přepočtu na 100 tis. obyvatel

Počet na 100 000 obyvatel	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JMK	OLK	ZLK	MSK	ČR
Schizofrenie, poruchy schizotypální a poruchy s bludy (F2)	578	518	592	536	528	577	501	481	555	531	608	613	636	636	571
Afektivní poruchy (poruchy nálady) (F3)	2 161	1 635	1 612	1 675	1 177	1 624	1 460	1 220	1 897	2 001	1 604	1 528	1 156	1 169	1 602

Prevalence osob léčených s diagnózami F2 a F3 v přepočtu na 100 tisíc obyvatel se v jednotlivých krajích různí, jak ukazuje tabulka 6. Jakkoli může tato tabulka svádět k závěru, že nejméně potenciálních klientů CDZ se nachází v Královéhradeckém kraji, a naopak nejvíce v kraji Moravskoslezském či Zlínském, interpretace výše uvedených dat není tak jednoduchá. Množství osob, které jsou v kontaktu se zdravotním systémem pro duševní onemocnění totiž není nutně totožné s počtem osob s problémy v oblasti duševního zdraví a část nemocnosti je v populaci skrytá. Toto dobře dokumentuje obrázek 1, ze kterého je zřejmá souvislost množství ošetřených psychiatrických pacientů v přepočtu na 100 tisíc obyvatel s počtem ambulantních specialistů na duševní zdraví, kteří v daném kraji poskytují psychiatrickou zdravotní péči.

Obr. 1: Počet osob s jakýmkoli kontaktem se systémem zdravotní péče pro psychiatrické onemocnění a počet ambulantních specialistů v roce 2019.

V celé ČR připadlo v roce 2019 na 100 tisíc obyvatel 5 962 pacientů ošetřených u poskytovatelů psychiatrických ambulantních služeb. Nejvyšší počet pacientů na 100 tisíc obyvatel zaznamenala Praha (9 706) a Olomoucký kraj (6 954), tedy kraje s nejvyšším množstvím ambulantních psychiatrických zdravotnických zařízení (Tab 8).

Tab. 7: Počet poskytovatelů ambulantních zdravotních služeb dle typu specializace v krajích v roce 2019:

Kraj poskytovatele	Specializace poskytovatele					Celkem	Počet na 100 000 obyvatel
	Psychiatrie	Dětská a dorostová psychiatrie	Geronto- psychiatrie	Návykové nemoci	Sexuologie		
Hl. m. Praha	193	30	2	11	19	255	19,26
Středočeský kraj	67	5	0	6	6	84	6,06
Jihočeský kraj	35	12	0	4	3	54	8,38
Plzeňský kraj	44	8	0	1	2	55	9,32
Karlovarský kraj	23	4	0	0	2	29	9,84
Ústecký kraj	42	8	0	2	4	56	6,82
Liberecký kraj	27	6	0	1	3	37	8,34
Královéhradecký kraj	32	8	0	1	4	45	8,16
Pardubický kraj	33	5	0	1	2	41	7,84
Vysočina	35	7	0	2	3	47	9,22
Jihomoravský kraj	93	15	0	0	7	115	9,65
Olomoucký kraj	49	15	0	1	5	70	11,08
Zlínský kraj	32	7	0	1	1	41	7,04
Moravskoslezský kraj	68	12	0	0	6	86	7,16

Spolupráce mezi ambulantními psychiatry a CDZ je důležitá i v kontextu toho, že velké množství pacientů do CDZ přichází na doporučení ambulantního psychiatra a se k němu po ukončení péče v CDZ vrací.

Tab. 8: Způsob přijetí klienta / odeslání do péče příchod do CDZ I

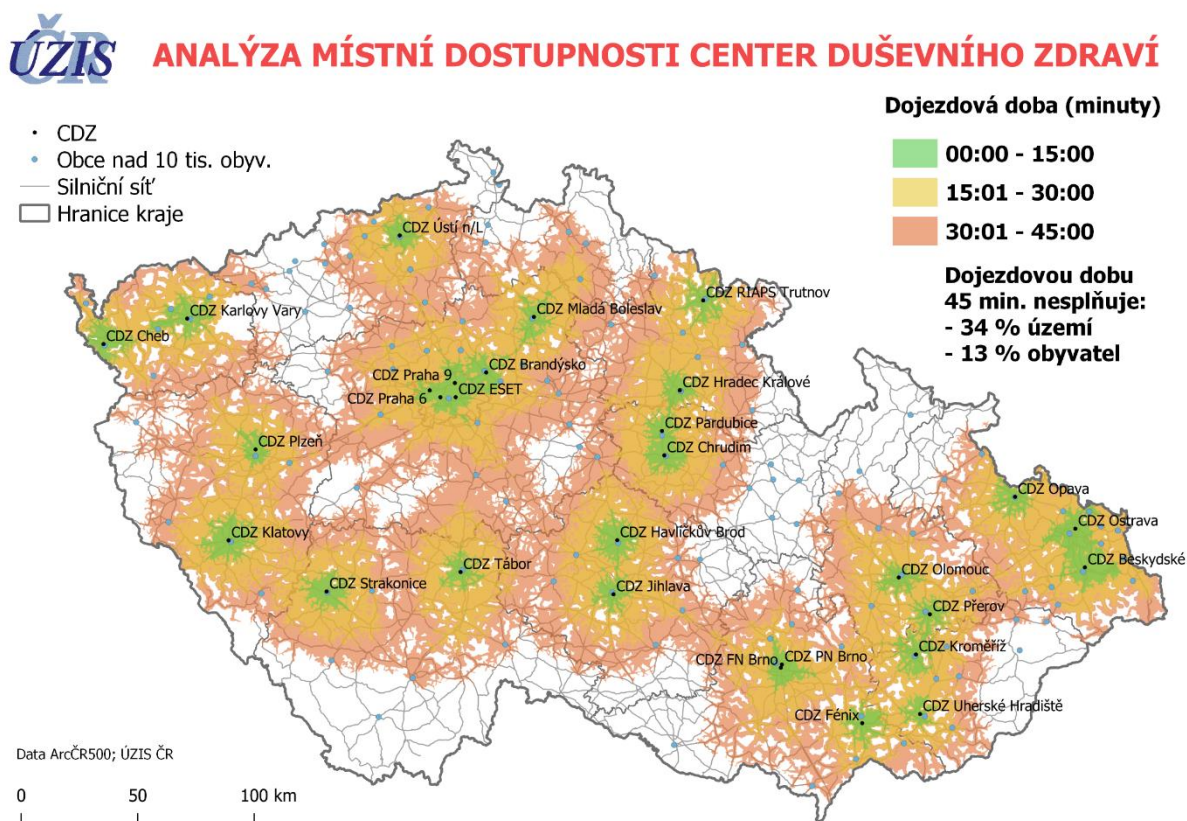
Způsob přijetí klienta / odeslání do péče příchod do CDZ I	
Podíl [%]	n=441
4,3	aktivita klienta
6,8	aktivita okolí (soused, rodinný příslušník aj.)
1,4	aktivně vyhledán CDZ
0,5	odeslán z institucí - jiné
2,5	odeslán z institucí - jiné
0,2	odeslán z institucí - policie, hasiči
0,2	odeslán z institucí - jiné
5,0	odeslán jinou sociální službou
21,8	přecházející klient/pacient
1,4	ze zdravotnického zařízení - jiné
0,5	ze zdravotnického zařízení - primární péče
40,1	ze zdravotnického zařízení - psychiatrická ambulance
15,4	ze zdravotnického zařízení – psych. lůžkové zařízení

4 Geografická dostupnost CDZ

Dostupnost služeb CDZ pro obyvatele České republiky k 30.6.2021 je uvedena na obrázku 2. Kalkulace dojezdových vzdáleností vychází z dojezdu do sídla CDZ automobilovou dopravou při standardní hustotě silničního provozu, bez uzavírek a s přihlédnutím k maximálním povoleným rychlostem. Jako limitní byla zvolena dojezdová vzdálenost 45 minut, která je limitní pro návštěvy klienta týmem CDZ v jeho bydlišti. Je ale zřejmé, že i tato časová hranice je velmi vysoká a v praxi již 30 minut dojezdu za klientem domů či klienta do CDZ může být mít výrazný vliv na dostupnost či efektivitu poskytované péče.

Z mapy je zřejmé, že ze 34% území České republiky nemají její obyvatelé přístupnou službu CDZ v dojezdovém intervalu kratším nežli 45 minut. Jelikož v tomto území žije 13% obyvatel České republiky, lze konstatovat, že v současné době nemá 13% obyvatel ČR efektivní přístup k CDZ.

Obr.2: Dojezdová vzdálenost obyvatel ČR do center duševního zdraví

Dostupnost péče CDZ vyjádřená dojezdovou vzdáleností, je uvedena v tabulce 9. Z ní vyplývá, že největší procento obyvatel v oblastech s dojezdovou vzdáleností do CDZ delší než 45 minut žije v Pardubickém a Ústeckém kraji. Stejně tak nemá efektivní přístup k péči CDZ cca čtvrtina obyvatel z Jihočeského, Libereckého a Zlínského kraje. Liberecký kraj je zároveň jediným krajem, ve kterém nepůsobí žádné centrum duševního zdraví a jeho obyvatelé musí za péčí dojíždět do krajů sousedních. Naopak, největší dostupnost služeb CDZ je v Karlovarském, Moravskoslezském a Plzeňském kraji a dále v Praze a kraji Středočeském.

Tab.9: Dostupnost CDZ v krajích

Kraj	Počet obyvatel (1.1.2021)	Počet obyvatel v obcích mimo dojezd 45 min od CDZ	Podíl obyvatel mimo dojezd 45 min od CDZ	Plocha území (tis. km ²)	Plocha území mimo dojezd 45 min od CDZ (tis. km ²)	Podíl plochy území mimo dojezd 45 min od CDZ
Hlavní město Praha*			v součtu s SČK			
Středočeský kraj*	1 397 997	122 689	4,50%	11,4	2,4	21,20%
Jihočeský kraj	643 551	162 680	25,30%	10,1	4,9	48,50%
Jihomoravský kraj	1 195 327	121 696	10,20%	7,2	2,6	36,40%
Karlovarský kraj	293 311	2 800	1,00%	3,3	0,7	20,10%
Kraj Vysočina	508 852	65 148	12,80%	6,8	1,8	26,50%
Královéhradecký kraj	550 803	28 272	5,10%	4,8	0,9	19,50%
Liberecký kraj	442 476	102 020	23,10%	3,2	1,7	52,30%
Moravskoslezský kraj	1 192 834	37 229	3,10%	5,4	1,4	26,10%
Olomoucký kraj	630 522	106 438	16,90%	5,3	2,1	39,60%
Pardubický kraj	522 856	184 635	35,30%	4,5	2,2	48,70%
Plzeňský kraj	591 041	42 903	7,30%	7,6	2	26,20%
Ústecký kraj	817 004	257 960	31,60%	5,3	2,6	48,60%
Zlínský kraj	580 119	136 567	23,50%	4	1,8	45,20%
ČR celkem	10 701 777	1 371 037	12,80%	78,9	27,1	34,30%

4.2. Praha a Středočeský kraj

V hlavním městě jsou aktuálně lokalizována čtyři centra duševního zdraví, další dvě pak poskytují služby obyvatelům Středočeského kraje. Primární spádové oblasti těchto CDZ uvedeny v následujícím boxu.

Spádový region služby jednotlivých CDZ v Praze a Středočeském kraji

CDZ Podskalí

Praha 1, Praha 2, Praha 10 katastrální území Vršovice a příslušná část katastrálního území Vinohrady.

CDZ Praha 9

hranice městské části Prahy 9 a Prahy 18 Letňany, Praha 9: Střížkov, Prosek, Vysočany, Libeň, Hrdlořezy, Malešice a Hloubětín.

CDZ ESET

Praha 10 a Praha 11, Háje, Strašnice, Malešice, Záběhlice, Hostivař, Bohdalce (část Vršovic a Michle).

CDZ pro Prahu 6

městská část Praha 6 - území Ruzyně, Liboce, Veleslavína, Vokovic, Dejvic, Střešovic a části katastrálních území Břevnova, Sedlce, Bubenče a Hradčan. Postupně by se měla působnost CDZ rozšířit na celý bývalý obvod Praha 6, tj. městské části Praha 6, Praha – Lysolaje, Praha – Nebužice, Praha – Přední Kopanina a Praha – Suchdol.

CDZ Brandýsko

Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, Odolena Voda, Čelákovice.

CDZ Mladá Boleslav

okres Mladá Boleslav včetně ORP Mnichovo Hradiště, Benátky nad Jizerou a Bělá pod Bezdězem.

Z mapy na obrázku 3 je zřejmé, že v Praze a přilehlém Středočeském kraji je dosah péče CDZ pro běžnou populaci jeden z nejlepších v celé ČR a limit dojezdové vzdálenosti 45 minut nesplňují oblasti s pouze 4% populace. Jedná se výhradně o oblasti na geografickém okraji Středočeského kraje. Pokud při analýze dostupnosti zohledníme pacienty s diagnostikovaným onemocněním v okruhy F2 a F3 pak v Praze mají všechny tyto osoby některé z CDZ dosažitelné do 15 minut, ve Středočeském kraji jich pak za péči déle než 45 minut muselo dojíždět cca 10%.

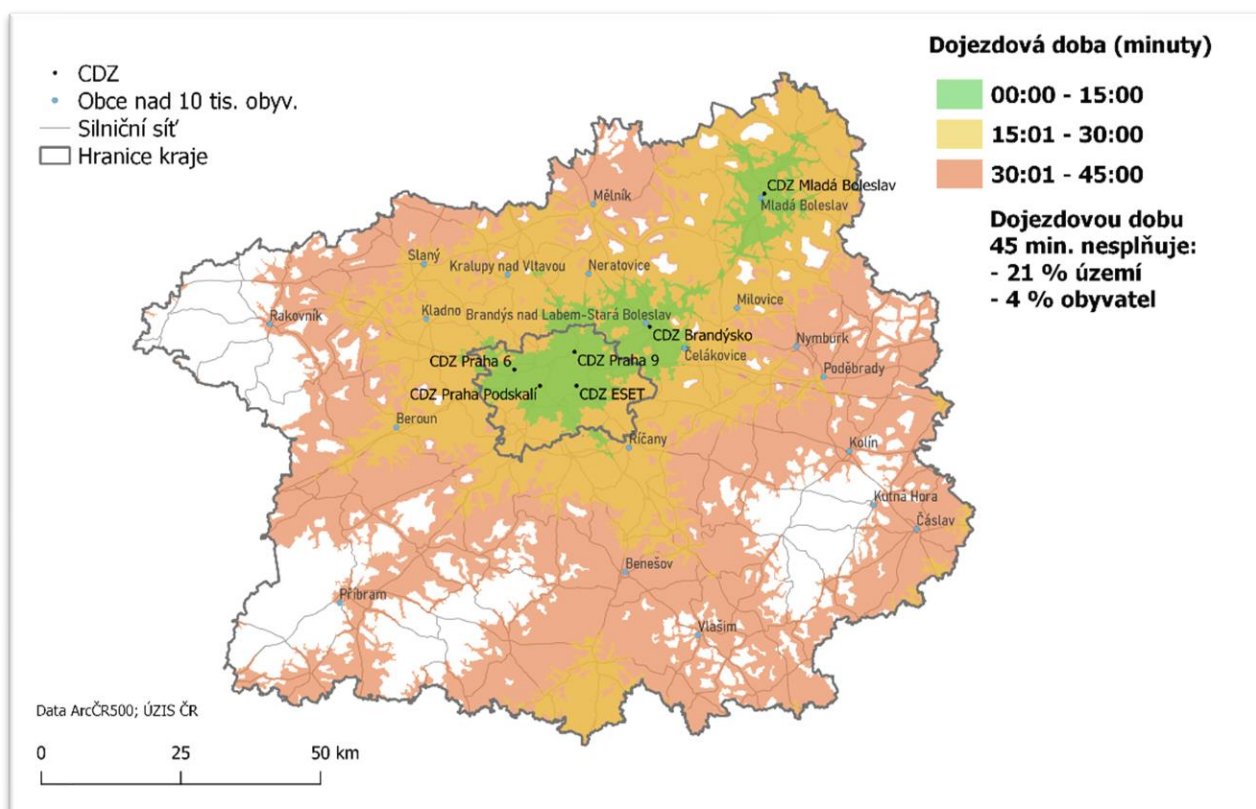
S ohledem na dostupnost aktuálně vzniklých služeb se jako vhodná lokalita pro případné zřízení dalšího CDZ ve Středočeském kraji jeví zejména jeho jihozápadní část, kde z větších sídel jsou mimo dostupnost CDZ do 45 minut obyvatelé Příbrami (32 248 obyvatel), Dobříše (8 828 obyvatel) a Rožmitálu pod Třemšínem (4 309 obyvatel).

Tab. 10: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v Praze a Středočeském kraji

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ								
	Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu v s dg F2%	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
Hlavní město Praha	7 028	0,53%	7 028	100,00%	7 028	100,00%	7 028	100,00%
Středočeský kraj	6 343	0,45%	751	11,85%	3 342	52,69%	5 667	89,34%

Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ								
	Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
Hlavní město Praha	34 554	2,59%	34 554	100,00%	34 554	100,00%	34 554	100,00%
Středočeský kraj	29 682	2,12%	3 701	12,47%	16 951	57,11%	27 010	91,00%

Obr.3: Dojezdová vzdálenost do CDZ v minutách jízdy automobilem při běžném provozu – Praha a Středočeský kraj.

4.3. Jihočeský kraj

Dostupnost péče CDZ v Jihočeském kraji je znázorněna na mapě v obrázku 4. V kraji se nachází pouze dvě CDZ, která jsou lokalizována v severně položených městech Strakonice a Tábor a jejich spádový region představuje území ORP Strakonice, Blatná, Vodňany, Prachatice a Vimperk (CDZ Strakonice) a území okresu/ORP Tábor, a Soběslav (CDZ Tábor).

V pásmu dojezdové vzdálenosti do 15 minut žije pouze necelých 40% osob s diagnózou F2 a necelých 20% osob s diagnostikovanou chorobou z diagnostického okruhu F3. Celá jižní oblast kraje, ve které žije celá jeho čtvrtina obyvatel, zůstává mimo oblasti s efektivní dojezdovou vzdáleností (tedy do 45 minut). Oblast krajského města České Budějovice sice splňuje dojezdovou vzdálenost za péčí CDZ 45 minut, nicméně je na samé hranici tohoto pásma. V oblasti bez pokrytí službou CDZ se nachází i mnoho větších sídel, jejichž obyvatelé jsou bez efektivní možnosti užít služeb CDZ (viz tabulka 11).

Tab. 11: Největší sídla Jihočeského kraje s nedostupnými službami CDZ

Název obce	Počet obyvatel
Český Krumlov	12788
Kaplice	7241
Hluboká nad Vltavou	5451
Trhové Sviny	5279
Borovany	4166
Velešín	3878
Větřní	3824
Volary	3738
Suchdol nad Lužnicí	3548
Zliv	3537
České Velenice	3522
Nová Bystřice	3244

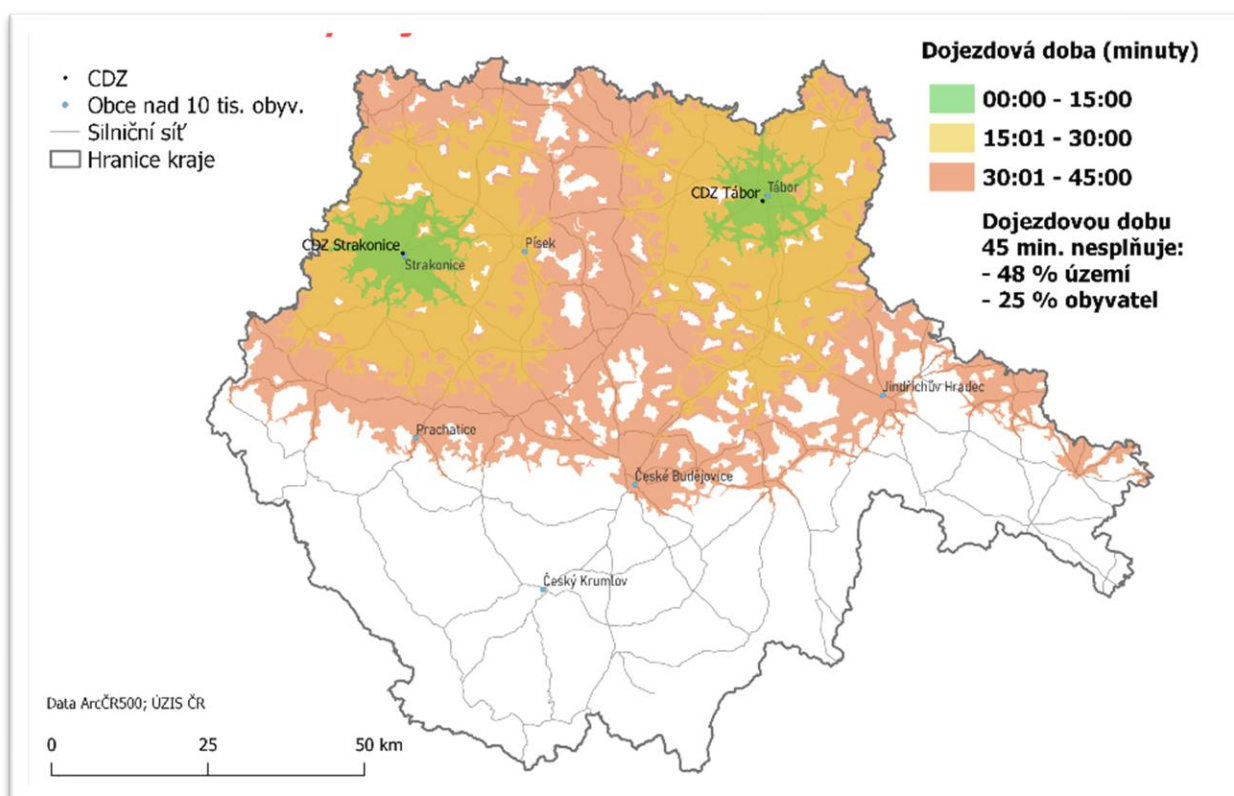
V Jihočeském kraji žije 640 tisíc obyvatel o jejich duševní zdraví se starají pouze dvě CDZ, lokalizovaná v severních částech kraje. Přes 160 tisíc obyvatel žijících na jihu kraje nemá přístup k péči v CDZ. V budoucnu by bylo vhodné v místě většího sídla vhodnou dopravní dostupností založit další CDZ (například v Českých Budějovicích, nebo Českém Krumlově), které by zajistilo péči v nejjihnější oblasti Čech.

Tab. 12: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v Jihočeském kraji

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
3 220	0,50%	455	14,13%	1 250	38,82%	2 542	78,96%

Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
14 231	2,21%	2 649	18,61%	6 285	44,17%	11 614	81,61%

Obr.4: Dojezdová vzdálenost do CDZ v Jihočeském kraji v minutách jízdy automobilem při běžném provozu.

4.4. Jihomoravský kraj

Vedle dvou CDZ, poskytujících své služby obyvatelům města Brna a jeho bezprostředního okolí, pečuje o pacienty s SMI v Jihomoravském kraji ještě kyjovské CDZ Fénix, se spádovou oblastí Hodonín, Kyjov a Veselí nad Moravou.

Spádový region služby jednotlivých CDZ v Jihomoravském kraji

CDZ PN Brno - Brno – sever, Královo Pole, Žabovřesky, Komín 7392, Medlánky, Řečkovice - Mokrá Hora, Ivanovice, Jehnice, Ořešín, Útěchov, Maloměřice a Obřany.

CDZ Brno - brněnské městské části Bohunice, Nový Lískovec, Starý Lískovec, Jundrov, Bosonohy, Kohoutovice, Bystrc a Brno střed, Brno – Kníničky.

CDZ Fénix - Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou.

Severní a jihozápadní část kraje s 10% populace zůstává bez efektivního pokrytí péčí CDZ a jejich obyvatelé, mají dojezdovou vzdálenost za péčí CDZ delší než 45 minut. I když je toto procento relativně nízké, nedostupnost služeb CDZ se týká téměř 122 tisíc obyvatel.

Tab. 13: Největší sídla Jihomoravského kraje s nedostupnými službami CDZ

Název obce	Počet obyvatel
Znojmo	33775
Vracov	4569
Lanžhot	3710
Velké Opatovice	3623

V Jihomoravském kraji žije cca 30 tisíc osob s diagnostikovanou chorobou z okruhu F2 nebo F3, tedy těch, kteří tvoří nejčastěji klienty CDZ. Přístup ke službám CDZ do 15 minut má přes 40% takto nemocných osob v kraji a okolo 90% osob s duševní poruchou F2 a F3 žije v dojezdové vzdálenosti do 45 minut do CDZ. Mezi 30-45 minutami dojezdové vzdálenosti do CDZ to má ca 20% z osob dg. F2 nebo F3, včetně obyvatel větších sídel v kraji, jak je Břeclav, Boskovice, či část ORP Blansko.

Tab. 14: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v Jihomoravském kraji

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ

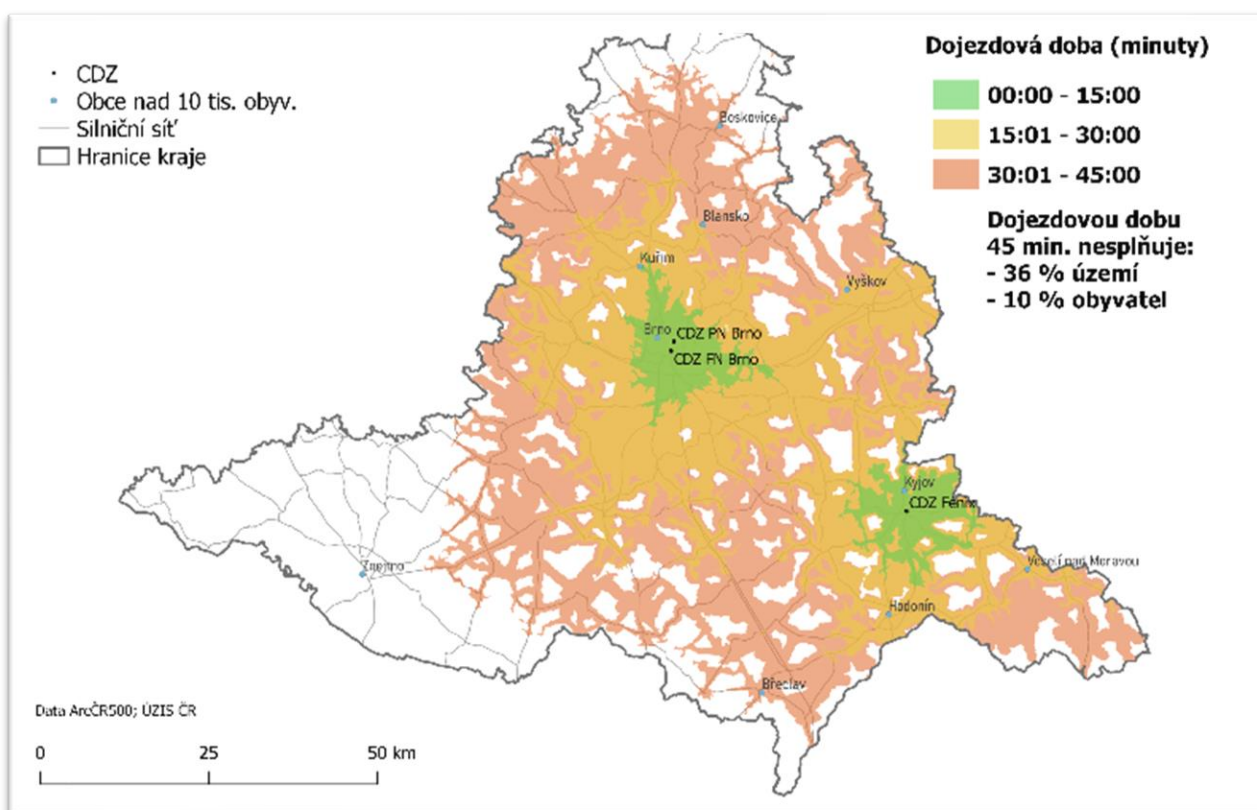
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
6 462	0,54 %	2 753	42,60 %	4 470	69,18 %	5 724	88,58 %

..

Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ

Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
25 798	2,16 %	11 125	43,12 %	18 950	73,46 %	23 859	92,49 %

Obr.5: Dojezdová vzdálenost do CDZ v Jihomoravském kraji v minutách jízdy automobilem při běžném provozu

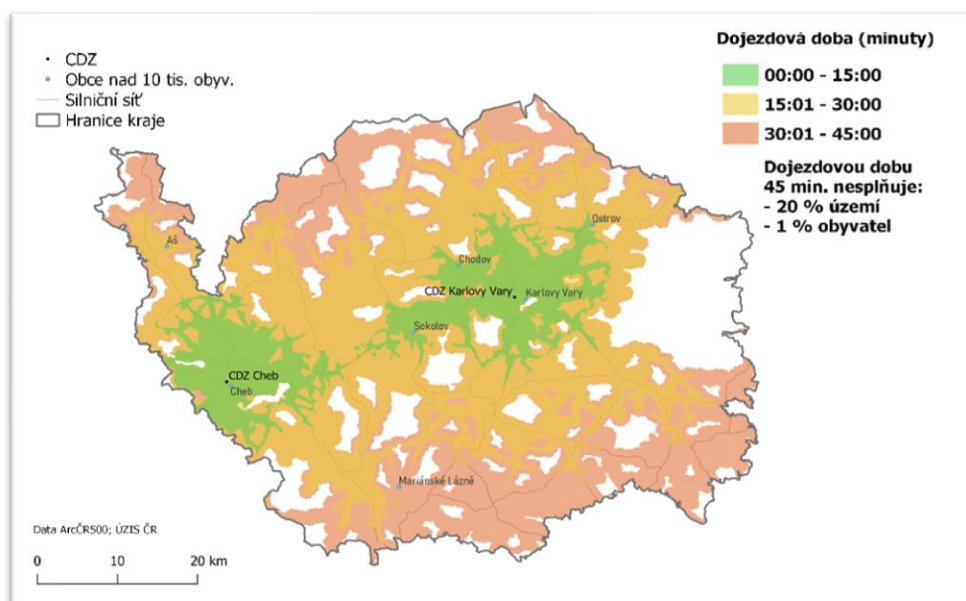

V Jihomoravském kraji žije téměř 1,2 milionu obyvatel, kterým své služby nabízí pouze 3 centra duševního zdraví. Toto množství je co do dostupnosti i co do počtu zde žijících potenciálních klientů nedostatečné. Nejhorší dostupnost služby je v západní části kraje, kde se pro vznik nového CDZ nabízí vzhledem ke své lokalizaci a dopravní dostupnosti zejména město Znojmo.

4.5. Karlovarský kraj

V Karlovarském kraji žije pouze necelých 300 tisíc obyvatel ČR a s diagnózou F2 nebo F3 se zde léčí cca 6 tisíc osob. V kraji působí dvě CDZ s primárními spádovými oblastmi poskytování služeb v ORP Cheb, Mariánské lázně (CDZ Cheb) a Karlovy Vary (CDZ Karlovy Vary). Jakkoli je 20% území Karlovarského kraje mimo efektivní dojezdovou vzdálenost od CDZ, žije v těchto oblastech pouze 1% jeho obyvatel a velká část obyvatelstva má služby CDZ blíže, nežli 30 min jízdy autem.

Obr.6: Dojezdová vzdálenost do CDZ v Karlovarském kraji v minutách jízdy automobilem při běžném provozu.

Přes 85 % všech osob s diagnózou F2 či F3 z celkového počtu takto nemocných osob je se schopna za péči do CDZ dostat do třiceti minut a přes polovinu z nich dokonce do 15 minut. V této chvíli tedy není nutné zvažovat zřízení CDZ v tomto kraji.

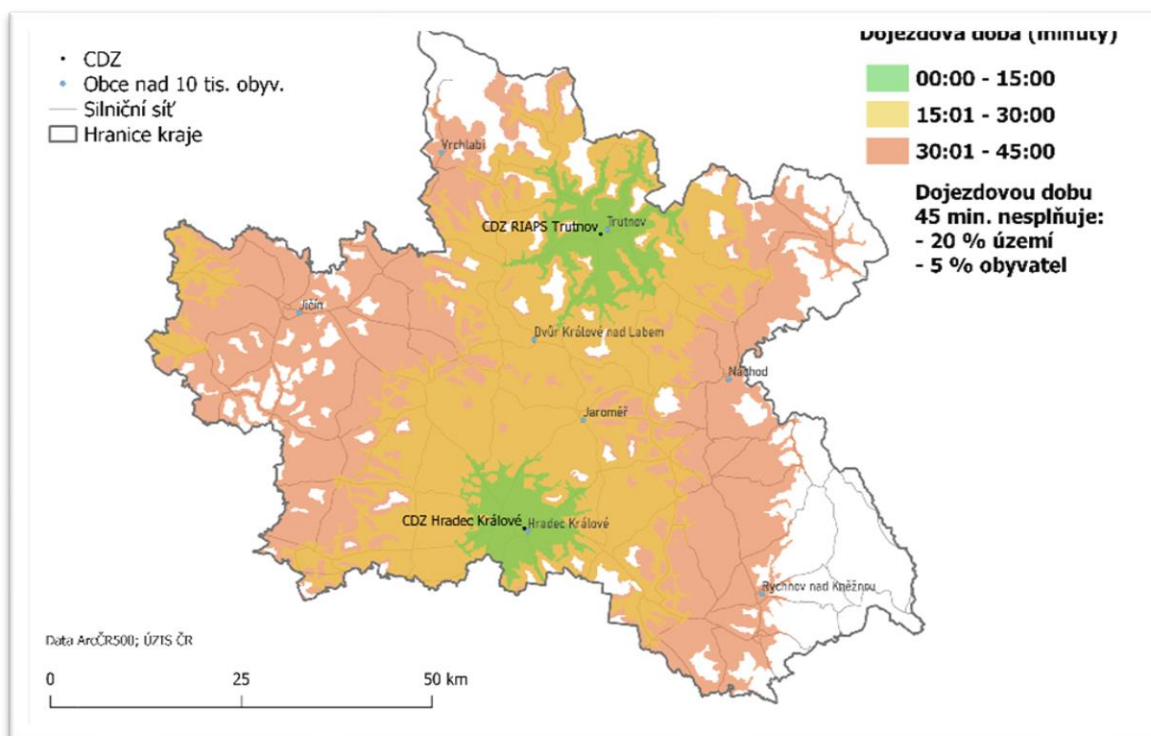
Tab. 15: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v Karlovarském kraji

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
1 308	0,45 %	650	49,68 %	1 137	86,96 %	1 295	98,98 %
Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
4 841	1,65 %	2 637	54,46 %	4 264	88,09 %	4 810	99,36 %

4.6. Královéhradecký kraj

V Královéhradeckém kraji aktuálně působí dvě centra duševního zdraví, lokalizovaná v Hradci Králové a Turnově. CDZ Hradec Králové přijímá klienty z celého okresu Hradec Králové, tedy ORP Hradec Králové ORP a Nový Bydžov. CDZ RIAPS Trutnov se soustředí zejména na obyvatele okresu Trutnov. Specifikem regionu jsou horské oblasti (zejména Krkonoše, Krkonošské podhůří, Broumovská vrchovina), nicméně vzhledem k poměrně dobré dopravní dostupnosti nemá v regionu pouze 5% obyvatel v efektivní přístup ke službě CDZ. Mezi největší sídla bez dostupnosti CDZ do 45 minut patří Broumov (7272 obyvatel), Vamberk (4579 obyvatel), Meziměstí (2360 obyvatel) a Rokytnice v Orlických horách (1995 obyvatel). Z některých větších sídel kraje (Jičín, Náchod, Vrchlabí, Rychnov nad Kněžnou) je nicméně dojezdová vzdálenost do CDZ 30-45 minut. Do 45 minut se je schopno dostat do některého z CDZ 99% z osob s dg. F2 a F3, do 15 minut pak cca polovina z nich.

Obr. 7: Dojezdová vzdálenost do CDZ v Královéhradeckém kraji v minutách jízdy automobilem při běžném provozu.

Pokud by mělo v kraji vzniknout další CDZ, pak by o něm mělo z geografického hlediska smysl uvažovat především jeho umístění v Rychnově nad Kněžnou nebo Jičíně.

Tab. 16: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v Královéhradeckém kraji

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
1 308	0,45 %	650	49,68 %	1 137	86,96 %	1 295	98,98 %

Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
4 841	1,65 %	2 637	54,46 %	4 264	88,09 %	4 810	99,36 %

4.7. Liberecký kraj

Liberecký kraj je jediným krajem, ve kterém není lokalizováno žádné centrum duševního zdraví. Přes 440 tisíc jeho obyvatel je proto nuceno užívat služby poskytované v okolních krajích, zejména pak služby poskytované CDZ v Mladé Boleslavi či Ústí nad Labem. Více než polovina území Libereckého kraje spadá mezi oblasti s dojezdovou vzdáleností delší než 45 minut jízdy autem a v těchto oblastech žije téměř čtvrtina obyvatel (102 tisíc), kteří nemají ke službám CDZ přístup. Přehled sídel o velikosti nad 2 tisíce obyvatel bez dostupnosti služeb CDZ je uveden v tabulce 17.

Tab. 17: Největší sídla Libereckého kraje s nedostupnými službami CDZ

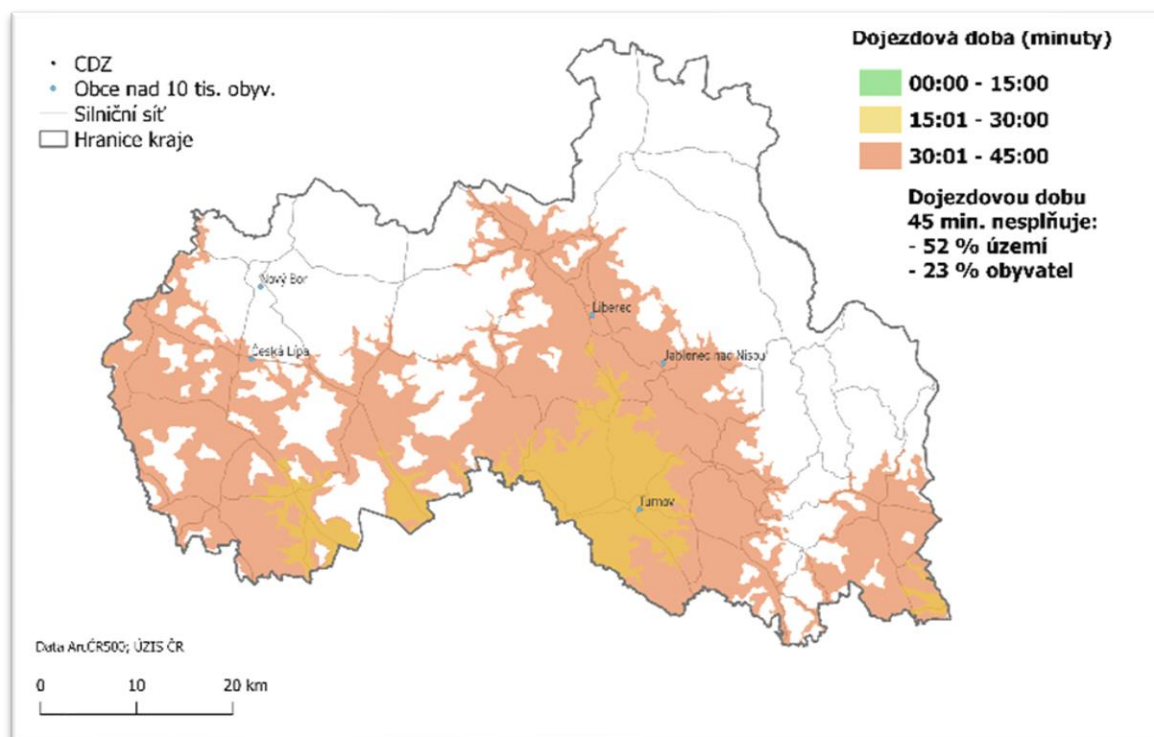
Název obce	Počet obyvatel	Název obce	Počet obyvatel
Nový Bor	11582	Jablonné v Podještědí	3653
Hrádek nad Nisou	7744	Desná	3112
Frýdlant	7478	Raspenava	2837
Tanvald	6146	Hejnice	2730
Cvikov	4503	Velké Hamry	2694
Stráž pod Ralskem	3899	Rokytnice nad Jizerou	2601
Nové Město pod Smrkem	3704	Ralsko	2119

Z větších sídel v regionu mají dojezd do CDZ do 30 minut pouze obyvatelé Turnova, ostatní obyvatelé velkých měst včetně krajského Liberce musí za péčí cestovat 30-45 minut. Pouze osm procent z osob, trpících duševní poruchou s dg. F2 a F3 má služby CDZ dostupné za 15-30 minut, a 25% z nich se do CDZ do 45 minut nedostane vůbec.

Tab. 18: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v Libereckém kraji.

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
1 986	0,45 %	0	0,00 %	167	8,41 %	1 538	77,45 %
Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
7 539	1,70 %	0	0,00 %	675	8,95 %	5 644	74,86 %

Obr.8: Dojezdová vzdálenost do CDZ v Libereckém kraji v minutách jízdy automobilem při běžném provozu.

V Libereckém kraji žije téměř 10 tisíc potenciálních beneficentů služby CDZ. Přesto zde není ani jedno centrum duševního zdraví a jeho obyvatelé za péčí musí cestovat neúměrně daleko. Čtvrtina osob s relevantními diagnózami se k péči CDZ není schopna dostat ani po 45 minutách jízdy autem. Z hlediska dopravní obslužnosti se jako vhodná lokalita pro vznik CDZ v Libereckém kraji jeví zejména krajské město Liberec a dále pak i Česká Lípa, která by mohla sloužit pro obyvatele západní části Libereckého a východní části kraje Ústeckého.

4.8. Moravskoslezský kraj

V Moravskoslezském kraji poskytují služby tři centra duševního zdraví, rozprostřená ve větších sídlech napříč tohoto kraje. Jihovýchodní část Moravskoslezského kraje péčí pokrývá Beskydské CDZ ve Frýdku-Místku, které pečuje o cílovou skupinu z oblastí ORP Frýdek-Místek a Frýdlant nad Ostravicí. CDZ Ostrava poskytuje své služby obyvatelům městských obvodů statutárního města Ostrava (Hošťálkovice, Lhotka, Mariánské Hory a Hulváky, Michálkovice, Moravská Ostrava a Přívoz, Nová Ves, Petřkovice). CDZ Opava má spádovou oblast kopírující ORP Opavy, ORP Kravaře a ORP Hlučína, tedy region čítající cca 176 000 obyvatel. Spád CDZ Opava sousedí se západním okrajem regionu, ve kterém jakékoli pokrytí péčí CDZ se efektivní dojezdovou vzdáleností chybí a blízké CDZ není ani v přilehlém severním cípu Olomouckého kraje.

Dojezdová vzdálenost z 26% území Moravskoslezského kraje do CDZ je delší než 45 minut jízdy autem. V této části kraje však žije pouze 3% z jeho celkové populace (1,2 milionu obyvatel) a nachází se v něm jen několik větších sídel (tabulka 19).

Tab. 19: Největší sídla Moravskoslezského kraje s nedostupnými službami CDZ

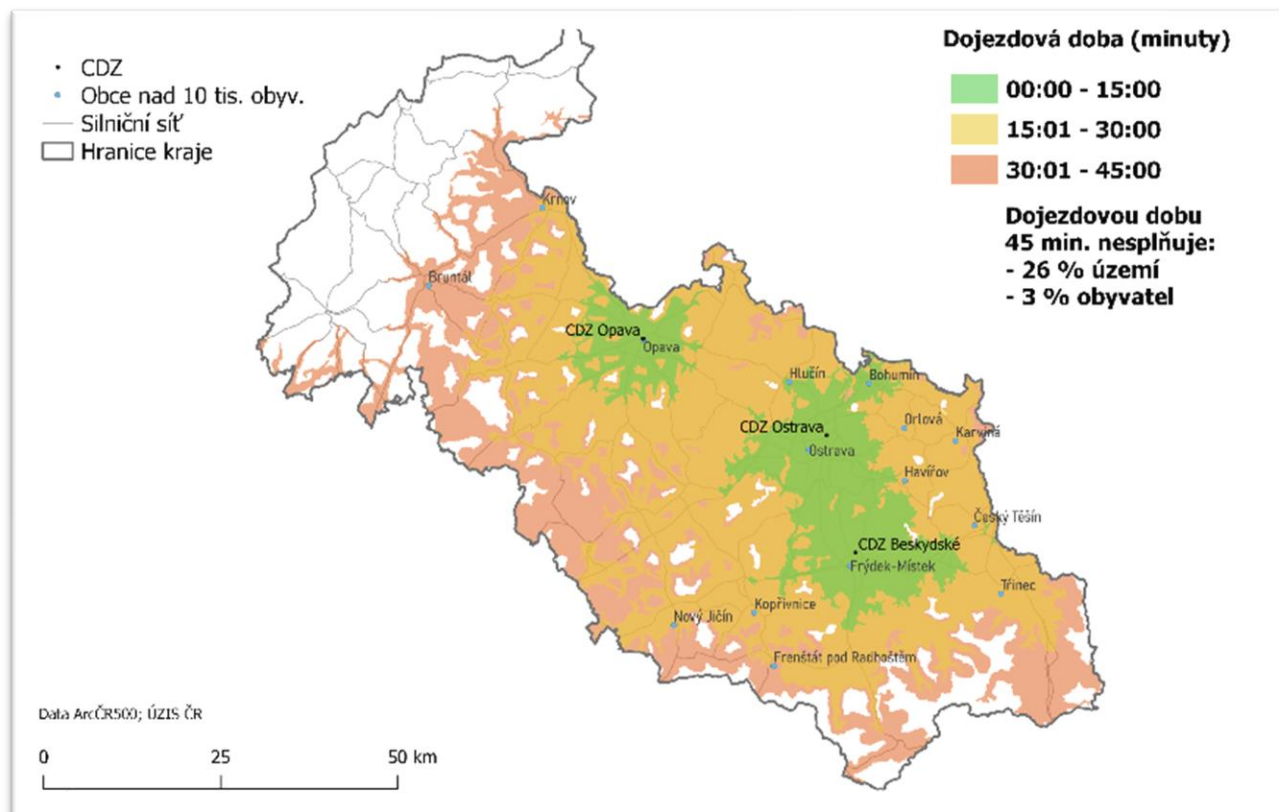
Název obce	Počet obyvatel
Rýmařov	8081
Vrbno pod Pradědem	4944
Město Albrechtice	3481
Břidličná	3043

Téměř polovina obyvatel s diagnózou F2 či F3 má dojezdovou vzdálenost do některého z CDZ do patnácti minut a většina se dostane do CDZ nejpozději za 45 minut.

Tab. 20: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v Moravskoslezském kraji.

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
6 766	0,57 %	3 160	46,70 %	6 034	89,18 %	6 574	97,17 %
Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
21 038	1,76 %	10 382	49,35 %	19 267	91,58 %	20 633	98,07 %

Obr.9: Dojezdová vzdálenost do CDZ v Moravskoslezském kraji v minutách jízdy automobilem při běžném provozu.

Do budoucna by za zvážení stálo zřízení CDZ ve východní části kraje (např. ve městě Bruntál), které by zkrátilo dojezdovou vzdálenost jeho obyvatel za službami a mohlo by pokrýt i péči i obyvatele nejen tohoto, ale i sousedního Olomouckého kraje, jehož severní oblast rovněž péčí CDZ není pokryta.

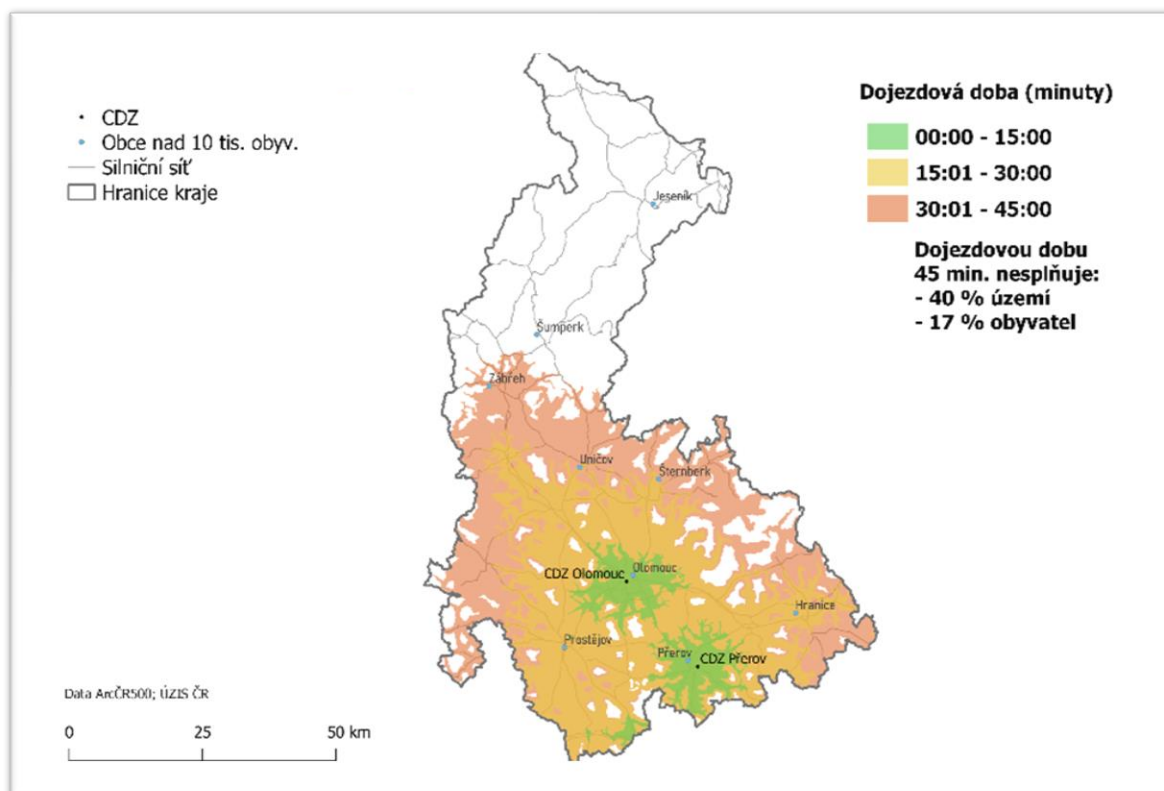
4.9. Olomoucký kraj

Služby CDZ jsou v jižní části Olomouckého kraje relativně dobře dostupné. CDZ Přerov pokrývá region Přerovska, Lipnicka, Hranicka a Kojetínska, CDZ Olomouc poskytuje služby vedle města Olomouce i v oblasti Šternberka, Litovle, Uničova a Prostějova. Obyvatelé severní části regionu však nemají ke službám CDZ efektivní přístup a situace není lepší ani v okolních krajích. Lze tak konstatovat, že možnost dojet do CDZ za 45 minut nemá 17% obyvatel, žijících na 40 procentech území Olomouckého kraje. Po Znojmu je Šumperk dokonce druhým největším moravským sídlem, ve kterém služby CDZ nejsou dostupné.

Tab. 21: Největší sídla Olomouckého kraje s nedostupnými službami CDZ

Název obce	Počet obyvatel	Název obce	Počet obyvatel
Šumperk	25452	Javorník	2725
Jeseník	10977	Velké Losiny	2552
Zlaté Hory	3711	Mikulovice	2508
Nový Malín	3697	Ruda nad Moravou	2502
Rapotín	3291	Česká Ves	2392
Hanušovice	3030	Vikýřovice	2342
		Lipová-lázně	2098

Obr.9: Dojezdová vzdálenost do CDZ v Olomouckém kraji v minutách jízdy automobilem při běžném provozu.

Tab. 22: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v Olomouckém kraji.

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
3 339	0,53 %	992	29,72 %	2 326	69,66 %	2 723	81,55 %

Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
11 720	1,86 %	3 633	31,00 %	8 126	69,33 %	9 620	82,08 %

Jakkoli má 2/3 osob s diagnózou F2 či F3 CDZ ve vzdálenosti maximálně 30 minut jízdy autem, téměř 20% z nich se do CDZ pod 45 minut jízdy vůbec nedostane. **Vznik CDZ v severní části regionu by výrazně srovnal šance těchto osob na zajištění kvalitní multidisciplinární péče o jejich zdraví. Zřízení CDZ v oblasti Šumperka či Jeseníku by navíc zvýšilo dostupnost této péče i severních částech Moravskoslezského či Pardubického kraje.**

4.10. Pardubický kraj

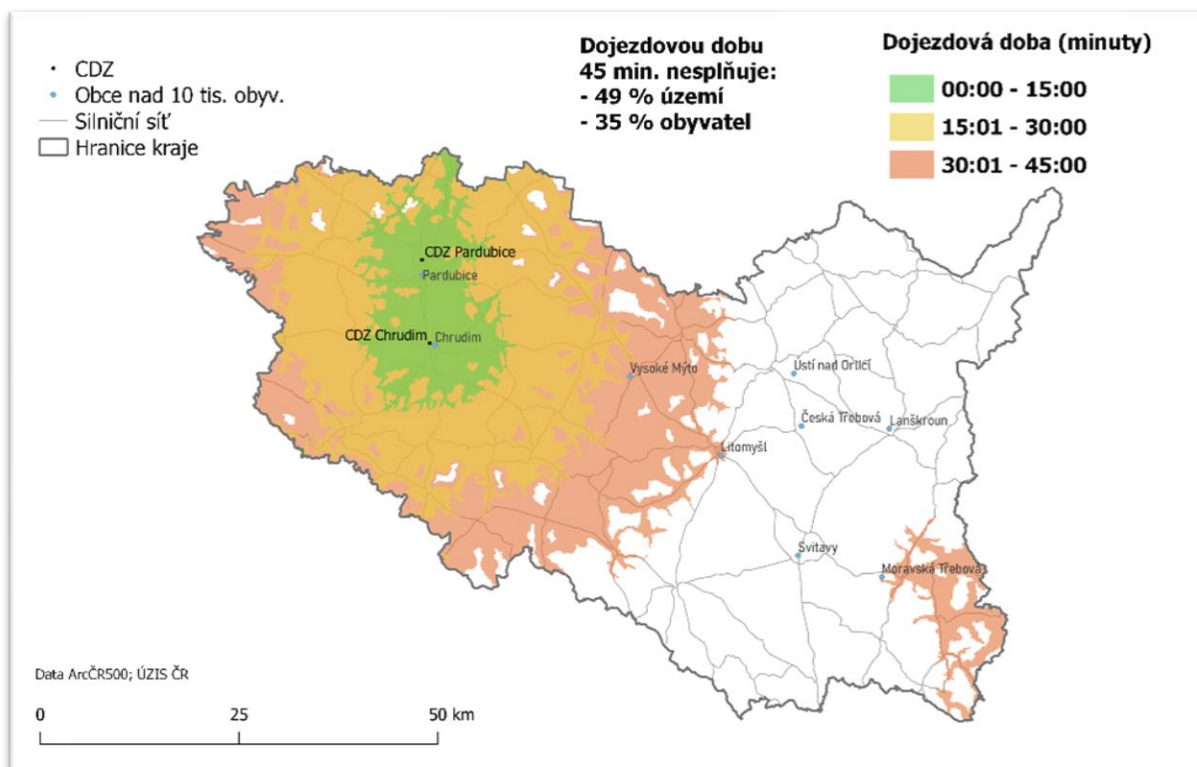
Jakkoli jsou v Pardubickém kraji zřízena obdobně jako v jiných krajích dvě centra duševního zdraví, jejich geografická lokalizace v sousedních velkých městech v západní části regionu způsobuje, že jde o kraj s největší nerovností v přístupu k péči vůbec. Téměř polovina zemí kraje nespadá do 45ti minutové dojezdové vzdálenosti a službou CDZ a více než třetina obyvatel nemá ke službě faktický přístup (cca 185 tis. obyvatel).

Spádový region služby jednotlivých CDZ v Pardubickém kraji

CDZ Chrudim – Chrudim, Hlinsko, Heřmanův Městec, Chrást, Chrudim, Nasavrky, Skuteč, Třemošnice

CDZ Pardubice – okres Pardubice – ORP Pardubice Holice a Přelouč

Obr.19: Dojezdová vzdálenost do CDZ v Pardubickém kraji v minutách jízdy automobilem při běžném provozu.

Na území bez dostupné péče CDZ se nachází 13 větších sídel (viz tabulka 23) sídel a z dalších tří velkých sídel (Vysoké Mýto, Lanškroun a Moravská Třebová) se do CDZ dá dostat za 30-45 minut jízdy.

Tab. 23: Největší sídla Pardubického kraje s nedostupnými službami CDZ

Název obce	Počet obyvatel	Název obce	Počet obyvatel
Svitavy	16601	Žamberk	6028
Česká Třebová	15267	Králíky	4158
Ústí nad Orlicí	14209	Jablonec nad Orlicí	3137
Lanškroun	9800	Červená Voda	2990
Moravská Třebová	9795	Jevíčko	2790
Polička	8808	Dolní Dobruč	2604
Letohrad	6439		

Dostupnost péče CDZ pro osoby s diagnostikovanými chorobami v diagnostickém okruhu F2x a F3x je tedy geograficky omezena a jen necelých 30% z nich má péči CDZ v dojezdové vzdálenosti 15 minut. Naopak, téměř čtvrtina z těchto osob by musela do CDZ cestovat přes 45 minut jízdy autem.

Tab. 24: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v Pardubickém kraji.

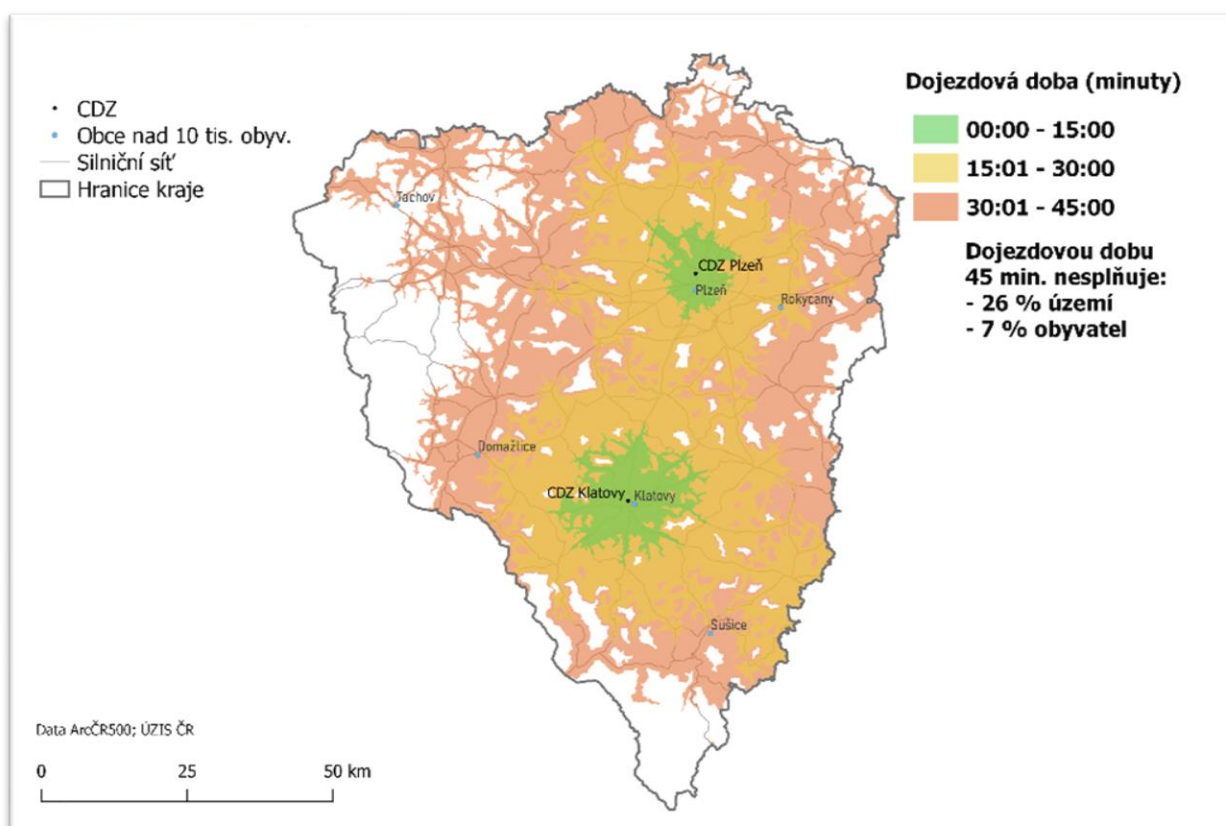
Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
2 636	0,50 %	777	29,48 %	1 272	48,26 %	1 735	65,84 %
Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
12 751	2,44 %	3 816	29,92 %	6 220	48,78 %	8 744	68,57 %

Pardubický kraj patří mezi kraje s nejhorším přístupem k péči center duševního zdraví. Nedostupnost péče CDZ pro cca 185 tisíc ze 522 tisíc obyvatel Pardubického kraje je zvýrazněná i faktem, že v sousedním Olomouckém kraji není v jeho severozápadní oblasti rovněž žádné CDZ. Pro zajištění pokrytí péčí by tedy bylo vhodné, aby v budoucnu vzniklo další CDZ v některém větším sídle na východě regionu.

4.11. Plzeňský kraj

V Plzeňském kraji obsluhuje CDZ Klatovy spádový region Klatov, Domažlic a Horšovského Týna, CDZ Plzeň pak pečuje o obyvatele všech 10 obvodů tohoto krajského města včetně oblasti ORP Plzeň. Dostupnost péče CDZ je v kraji relativně dobrá a existují zde jen tři sídla nad 2 tisíce obyvatel, ze kterých musejí jejich obyvatelé cestovat do CDZ autem déle než 45 minut. Jedná se o Tachov (13 072 obyvatel), Planá (5 385 obyvatel) a Strašice (2 599 obyvatel).

Obr.20: Dojezdová vzdálenost do CDZ v Plzeňském kraji v minutách jízdy automobilem při běžném provozu.

Efektivní dojezdovou vzdálenost do CDZ 45 minut nesplňuje cca čtvrtina území Plzeňského kraje. Jedná se zejména o jihozápadní část regionu, ve které žije 7% z jeho téměř 600 tisíc obyvatel. Téměř třičtvrtě osob trpících chorobou z diagnostického okruhu F2 nebo F3 je se do CDZ je schopno dostat do 30 minut a téměř většina pak do 45 minut. Plzeňský kraj se tak řadí mezi regiony s vysokou geografickou dostupností služeb CDZ. **Případné zřízení nového CDZ v oblasti Tachova by však pomohlo zlepšit dostupnost služby nejen v Plzeňském, ale i přilehlém Karlovarském kraji.**

Tab. 25: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v Plzeňském kraji.

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
2 784	0,47 %	1 144	41,07 %	2 086	74,92 %	2 628	94,39 %

Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
14 395	2,44 %	6 240	43,34 %	11 037	76,67 %	13 468	93,56 %

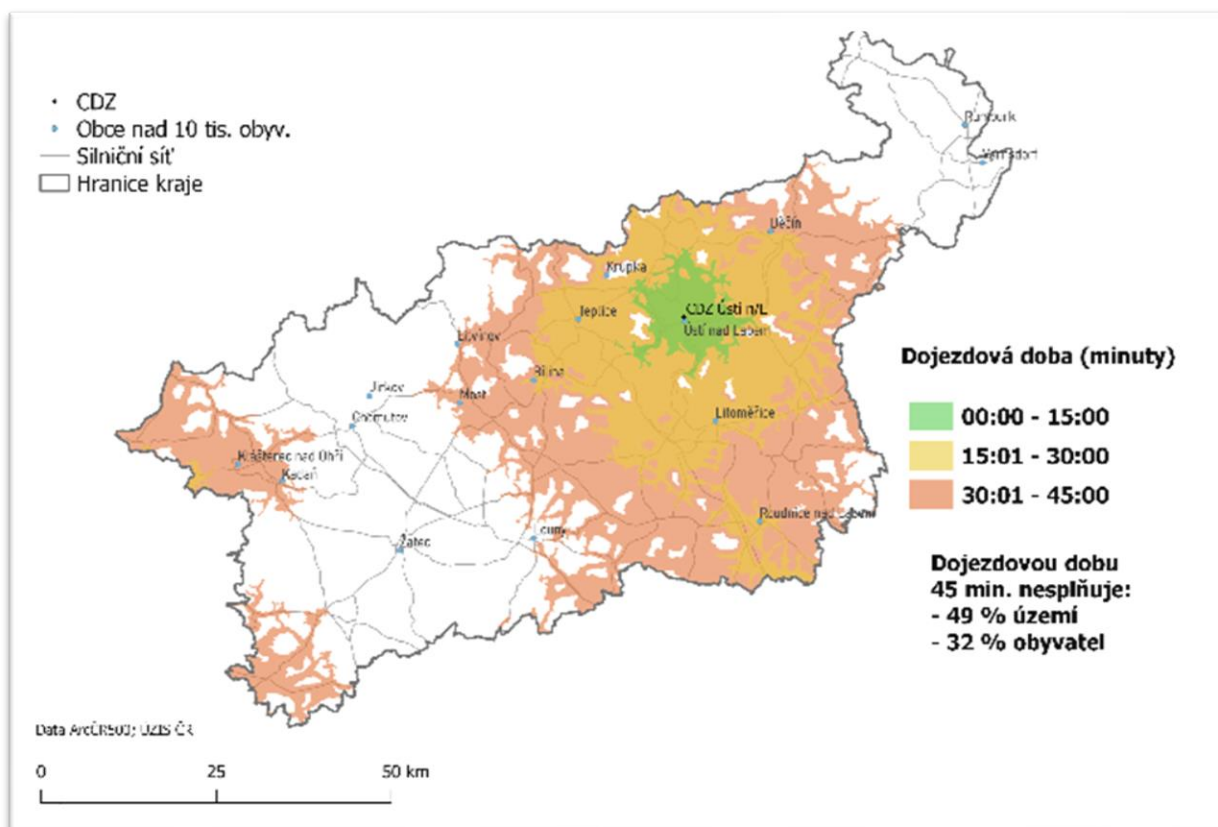
4.12. Ústecký kraj

Spolu s Pardubickým, Jihočeským a Zlínským krajem patří Ústecký kraj mezi kraje s velmi nevyváženým přístupem jeho obyvatelů ke službám CDZ. V kraji je zřízeno pouze jedno centrum duševního zdraví, lokalizované v krajském městě, jehož spádové území je definované okresem Ústí nad Labem. Obyvatelé východní části kraje navíc nemají možnost užít případných služeb v kraji sousedním, neboť v Libereckém kraji služby CDZ zcela chybí. **V Ústeckém kraji nemá přístup k péči CDZ cca 250 tisíc z jeho 820 tisíc obyvatel, město Chomutov je vůbec největším sídlem v ČR kde jeho obyvatelé nemají vůbec přístup k péči v CDZ.**

Tab. 26: Největší sídla Ústeckého kraje s nedostupnými službami CDZ

Název obce	Počet obyvatel	Název obce	Počet obyvatel
Chomutov	48349	Meziboří	4884
Litvínov	23489	Postoloprty	4705
Jirkov	19200	Osek	4670
Žatec	18823	Jiříkov	3591
Louny	18156	Krásná Lípa	3428
Varnsdorf	15117	Košťany	3209
Rumburk	10903	Kryry	2354
Podbořany	6392	Horní Jiřetín	2242
Šluknov	5727	Mikulášovice	2111

Obr.13: Dojezdová vzdálenost do CDZ v Ústeckém kraji v minutách jízdy automobilem při běžném provozu.

Tab. 27: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v Ústeckém kraji.

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
4 107	0,50 %	552	13,44 %	1 496	36,42 %	2 793	68,00 %

Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
16 256	1,99 %	4 018	24,72 %	7 905	48,63 %	12 626	77,67 %

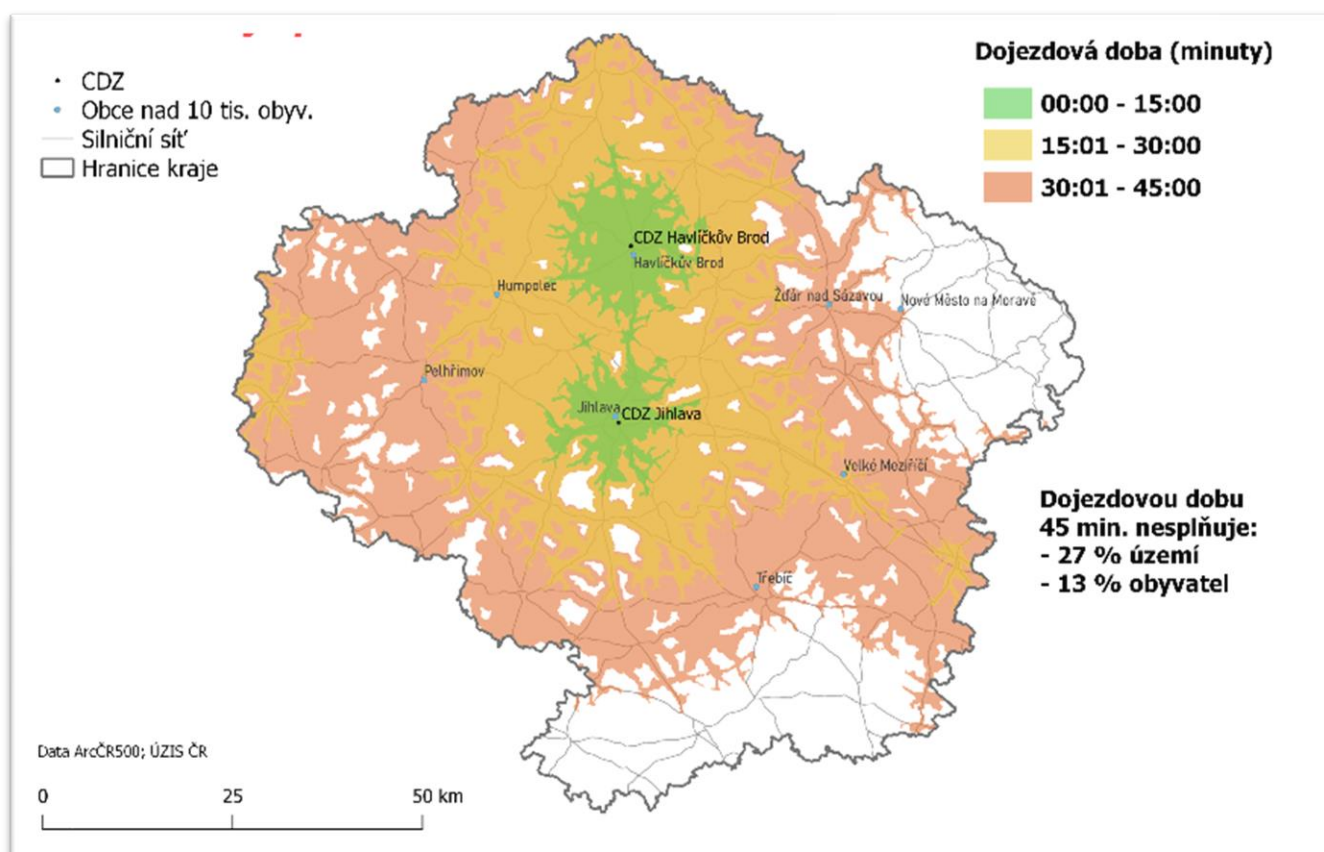
Pouze 13% z pacientů trpících duševní chorobou v diagnostickém okruhu F2 a cca čtvrtina nemocných s diagnózou F3 v Ústeckém kraji za péči dojíždí do 15 minut, třetina pacientů s diagnózou F2 a více než čtvrtina pacientů s diagnózou F3 v Ústeckém kraji nemá k péči CDZ přístup.

Do budoucna by tedy bylo vhodné zvážit v oblasti Chomutovska a/nebo Žatecka vznik dalšího CDZ.

4.13. Kraj Vysočina

CDZ Havlíčkův Brod bylo jedním z prvních center duševního zdraví v České republice. Pečuje primárně o obyvatele ze spádové oblasti okresu Havlíčkův Brod (správní obvody Havlíčkův Brod, Světlá nad Sázavou, Chotěboř). V kraji dále působí CDZ Jihlava, jež se vedle obyvatel statutárního města Jihlava stará i o obyvatele měst Brtnice, Třešť a Polná, a dále i obyvatele šesti 6 městysů a 69 obcí. Celkově má ke službám CDZ přístup v dojezdové vzdálenosti 45 minut 87% obyvatel kraje, nedostupná je pro cca 65 tisíc obyvatel, kde dojezdovou vzdálenost 45 minut nesplňuje oblast severně od Nového Města na Moravě a nejjižnější část kraje. V těchto oblastech se z větších sídel nachází Bystřice nad Pernštejnem (7 982 obyvatel), Moravské Budějovice (7 256 obyvatel), Jaroměřice nad Rokýtnou (4 140 obyvatel), Jemnice (3 991 obyvatel).

Obr.14: Dojezdová vzdálenost do CDZ v kraji Vysočina v minutách jízdy automobilem při běžném provozu.

Co se týče dostupnosti péče DCZ pro jeho potenciální klinety (tedy osoby s diagnostikovanou duševní chorobou z okruhu F2 a F3) pak více než polovina z nich se do CDZ je schopna dostat do 30 minut.

Případné nové CDZ v regionu by mělo být lokalizováno v okrajových částech na západě regionu, vzhledem k dopravní obslužnosti patrně v lokalitě Nového Města na Moravě či v Třebíči.

Tab. 28: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ v kraji Vysočina.

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
2 426	0,48 %	497	20,50 %	1 227	50,57 %	2 127	87,68 %
Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
12 004	2,36 %	2 792	23,26 %	6 790	56,56 %	10 609	88,38 %

4.14. Zlínský kraj

V severozápadní části Zlínského kraje zajišťuje služby pro osoby s SME Centrum duševního zdraví Kroměříž se spádovou oblastí ORP Bystřice pod Hostýnem, Holešov a Kroměříž. Druhé CDZ, které pečuje o pacienty Zlínského kraje, je lokalizováno v Uherském Hradišti, jehož spád tvoří ORP Uherské Hradiště a Uherský Brod. Ve 45% plochy kraje v jeho východní části pokrytí službou CDZ zcela chybí a přístup ke službě tak nemá 24% jeho obyvatel. Z velkých měst se v oblasti bez dostupnosti CDZ nachází město Vsetín a dalších 17 sídel nad 2 tisíce obyvatel. Celkem pak v kraji nemá přístup k péči CDZ přes 136 tisíc obyvatel.

Tab. 29: Největší sídla Zlínského kraje s nedostupnými službami CDZ

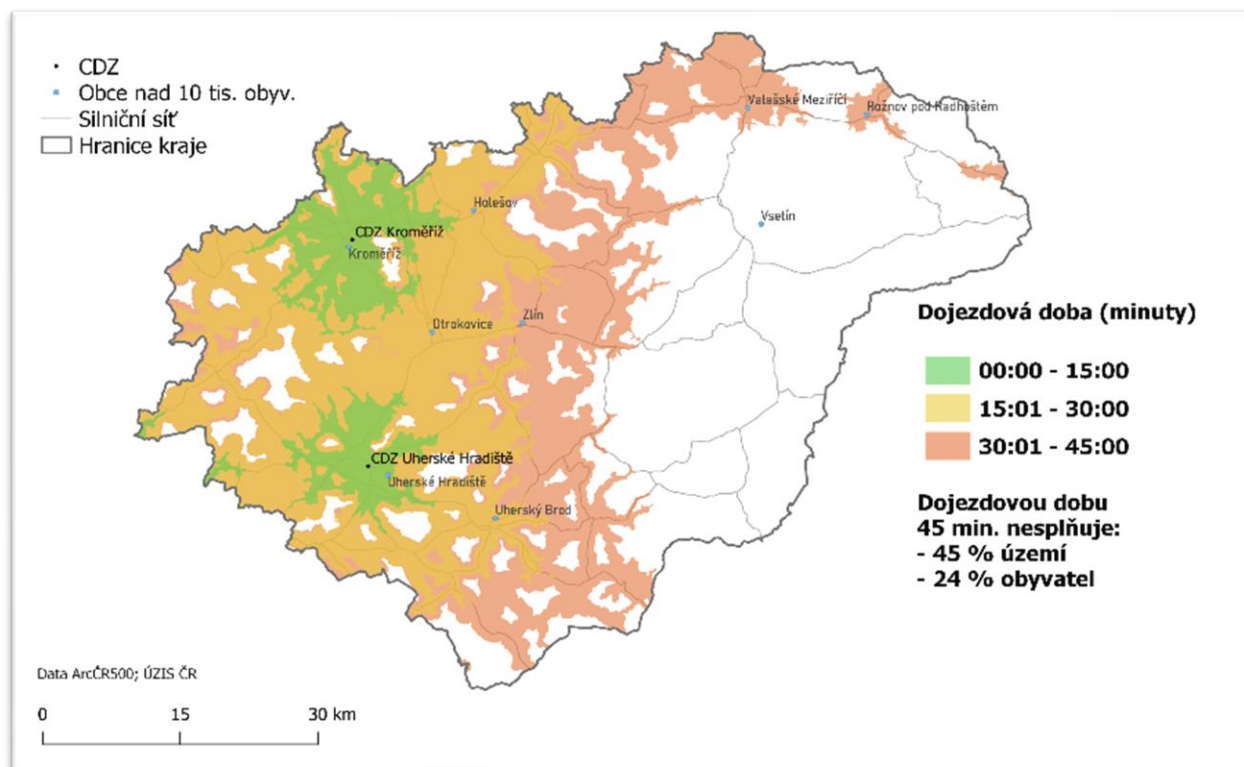
Název obce	Počet obyvatel	Název obce	Počet obyvatel
Vsetín	25782	Horní Bečva	2446
Slavičín	6316	Halenkov	2399
Brumov-Bylnice	5545	Hovězí	2375
Zubří	5535	Velké Karlovice	2366
Valašské Klobouky	4918	Valašská Bystřice	2233
Vizovice	4847	Huslenky	2194
Strání	3456	Štítná nad Vláří-Popov	2186
Nový Hrozenkov	2574	Jablunka	2048
Karolinka	2452	Hutisko-Solanec	2038

V oblasti bez dostupné služby CDZ žije rovněž čtvrtina ze všech obyvatel s diagnózou F2 a přes 20 % obyvatel s diagnózou F3. **Vzhledem k dopravní dostupnosti i situaci v okolních krajích by nové CDZ mohlo vzniknout nejen ve Vsetíně ale i na severu kraje ve Valašském Meziříčí či Rožnově pod Radhoštěm.**

Tab. 30: Odhad počtu potenciálních klientů CDZ ve Zlínském kraji.

Počet obyvatel s diagnózou F2 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F2	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F2 v %
3 242	0,56 %	632	19,48 %	1 395	43,04 %	2 409	74,32 %
Počet obyvatel s diagnózou F3 a jejich dojezdové vzdálenosti do CDZ							
Počet obyvatel s dg F3	Podíl na obyvatelstvu celkem v %	V dojezdu 15 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 30 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %	V dojezdu 45 min od CDZ	Podíl na obyvatelstvu s dg F3 v %
8 715	1,50 %	1 623	18,63 %	3 956	45,39 %	6 505	74,64 %

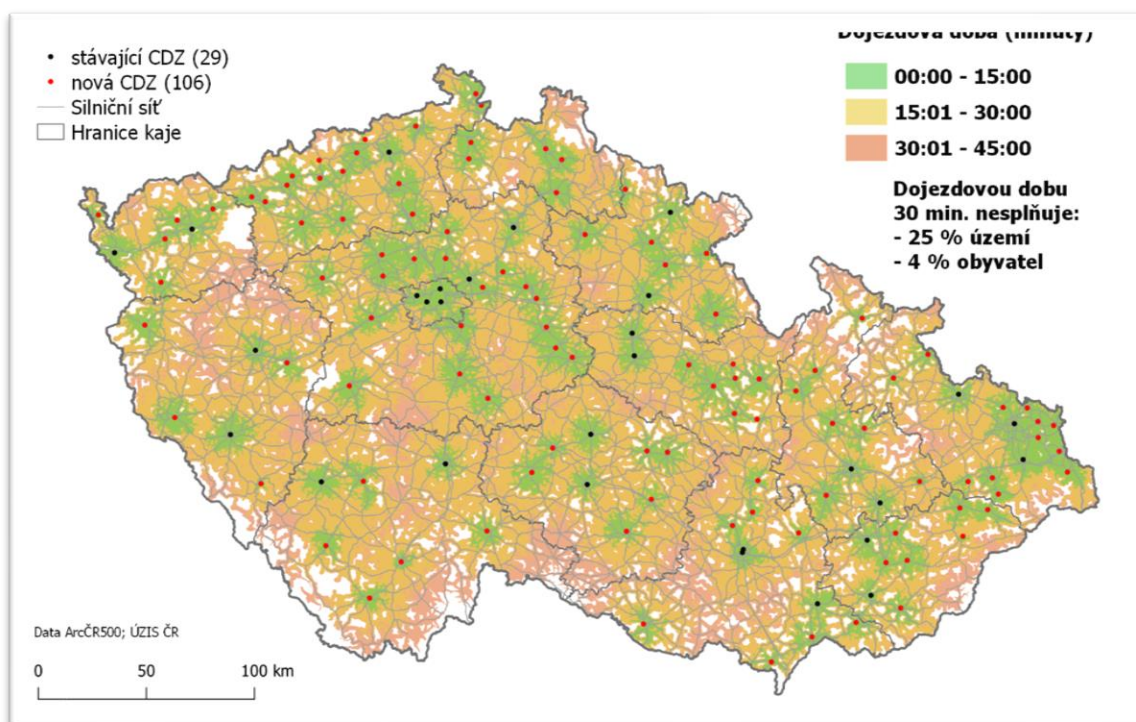
Obr.15: Dojezdová vzdálenost do CDZ ve Zlínském kraji v minutách jízdy automobilem při běžném provozu.

5 Návrh rozvoje sítě CDZ

Dostupnosti služeb center duševní duševního zdraví lze použít jako základní prvek pro určení dalšího rozvoje této sítě. Jakkoli pracovaly předchozí kapitoly s dojezdovou vzdáleností 45 minut jízdy autem, je tato vzdálenost limitující jak pro pacienty center, tak i pro jejich pracovníky, jejichž součástí práce je i práce s klienty v jejich vlastním bydlišti. Budoucí rozmístění CDZ musí respektovat nejen dojezdové vzdálenosti, ale i velikost sídla a dopravní obslužnost daného regionu. Pokud při modelování rozmístění CDZ uijeme předpoklad maximalizace dojezdové vzdálenosti 15ti minutového intervalu a umístíme nová CDZ v sídlech s počtem obyvatel nad 10 000, dojdeme k tomu, že taková síť by byla tvořena celkem 135 CDZ (viz obr. 16)

Obr.16: Návrh rozmístění nových Center duševního zdraví s maximalizovanou dojezdovou vzdáleností 15 minut, kdy CDZ jsou umísťovány s sídly s více než 10 000 obyvateli.

Jakkoli je patnáctiminutová zájezdová vzdálenost je z pohledu pacientů i pracovníků velmi komfortní, není takto hustá síť by nebyla efektivní ani ekonomicky únosná. CDZ umístěna příliš blízko sebe aby kompetovala jak o pacienty, tak o schopný odborný zdravotnický i nezdravotnický personál, kterého je v ČR nedostatek.

Středočeský kraj -18

Benešov
Beroun
Čáslav
Čelákovice
Kladno
Kolín
Kralupy nad Vltavou
Kutná Hora
Mělník
Milovice
Neratovice
Nymburk
Poděbrady
Příbram
Rakovník
Říčany
Slaný
Vlašim

Ústecký kraj -16

Bílina
Děčín
Chomutov
Jirkov
Kadaň
Kláštorec nad Ohří
Krupka
Litoměřice
Litvínov
Louny
Most
Roudnice nad Labem
Rumburk
Teplice
Varnsdorf
Žatec

Moravskoslezský kraj - 12

Bohumín
Bruntál
Český Těšín
Frenštát pod Radhoštěm
Havířov
Hlučín
Karviná
Kopřivnice
Krnov
Nový Jičín
Orlová
Třinec

Jihomoravský kraj - 8

Blansko
Boskovice
Břeclav
Hodonín
Kuřim
Veselí nad Moravou
Vyškov
Znojmo

Pardubický kraj -7

Česká Třebová
Lanškroun
Litomyšl
Moravská Třebová
Svitavy
Ústí nad Orlicí
Vysoké Mýto

Olomoucký kraj -7

Hranice
Jeseník
Prostějov
Šternberk
Šumperk
Uničov
Zábřeh

Zlínský kraj -7

Holešov
Otrokovice
Rožnov pod Radhoštěm
Uherský Brod
Valašské Meziříčí
Vsetín
Zlín

Královéhradecký kraj - 6

Dvůr Králové nad Labem
Jaroměř
Jičín
Náchod
Rychnov nad Kněžnou
Vrchlabí

Kraj Vysočina - 6

Humpolec
Nové Město na Moravě
Pelhřimov
Třebíč
Velké Meziříčí
Žďár nad Sázavou

Karlovarský kraj - 5

Aš
Chodov
Mariánské Lázně
Ostrov
Sokolov

Liberecký kraj - 5

Česká Lípa
Jablonec nad Nisou
Liberec
Nový Bor
Turnov

Jihočeský kraj - 4

České Budějovice
Český Krumlov
Jindřichův Hradec
Písek
Prachatice

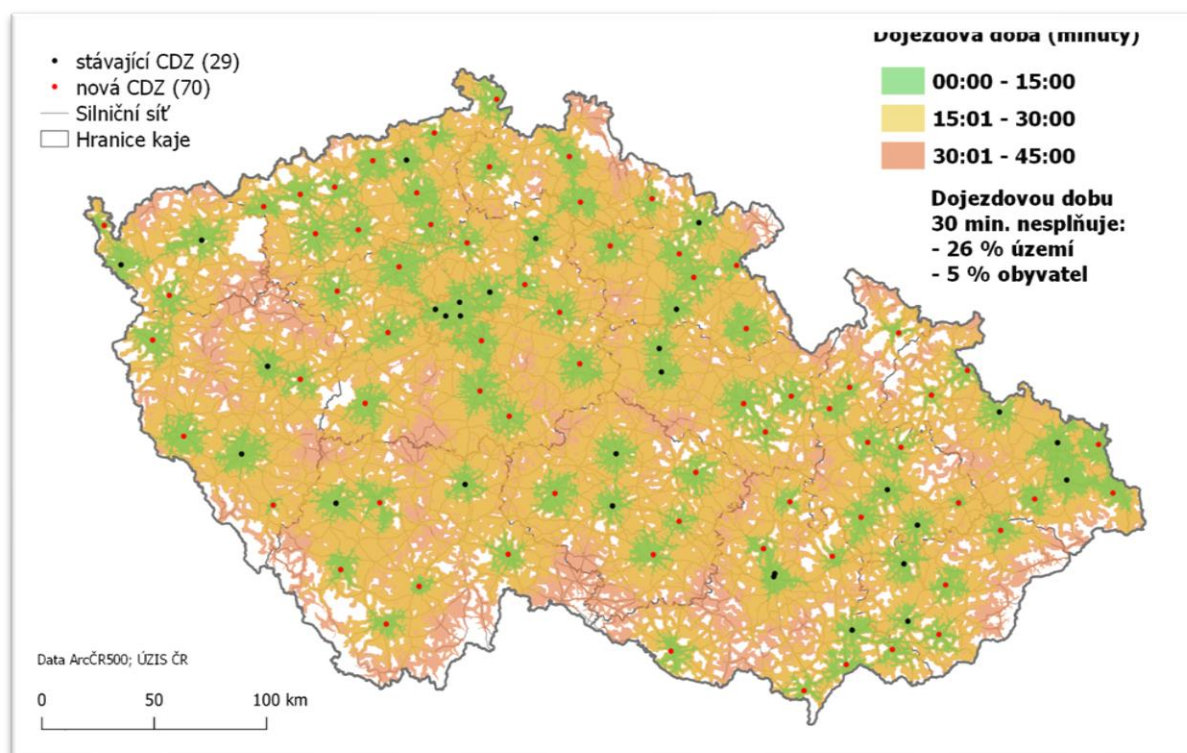
Plzeňský kraj - 4

Domažlice
Rokycany
Sušice
Tachov

*Obr.17: Rozmístění nových Center duševního zdraví
s maximalizovanou dojezdovou vzdáleností 15 minut*

Obdobné pokrytí službami lze ale dosáhnout i s daleko menším počtem CDZ tím, že rozvolníme požadavek na patnáctiminutovou dojezdovou vzdálenost a zůstaneme u původního cíle vytvoření celkem 100 center duševního zdraví. Optimálním rozložením nových sedmdesáti CDZ po České republice budeme schopni docílit situace kdy 95% české populace dojde do CDZ za 30 minut (viz. obr. 18). Pro takovou síť však bude nutno připravit a vychovat velké množství odborného personálu, který v současné době oboru psychiatrie chybí.

Obr.18: Návrh rozmístění sedmdesáti nových Center duševního zdraví s maximalizovanou dojezdovou vzdáleností do třiceti minut.

Tab. 31: Možná místa zřízení CDZ pro optimalizaci dojezdové vzdálenosti

Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj	Kraj Vysočina	Plzeňský kraj
Prachatice	Znojmo	Velké Meziříčí	Tachov
Písek	Vyškov	Nové Město na Moravě	Rokycany
Jindřichův Hradec	Veselí nad Moravou	Třebíč	Sušice
Český Krumlov	Hodonín	Pelhřimov	Domažlice
České Budějovice	Břeclav		
	Kuřim		
	Boskovice		Středočeský kraj
Olomoucký kraj		Liberecký kraj	Rakovník
Prostějov		Turnov	Příbram
Zábřeh	Moravskoslezský kraj	Liberec	Říčany
Jeseník	Kopřivnice	Česká Lípa	Poděbrady
Šumperk	Karviná		Milovice
Hranice	Třinec	Ústecký kraj	Mělník
Uničov	Krnov	Teplice	Kutná Hora
Šternberk	Bruntál	Most	Slaný
		Žatec	Beroun
		Louny	Vlašim
Zlínský kraj			Benešov
Uherský Brod	Královéhradecký kraj	Roudnice nad Labem	
Zlín	Vrchlabí	Litoměřice	
Valašské Meziříčí	Dvůr Králové n.L	Klášterec nad Ohří	Pardubický kraj
	Rychnov nad Kněžnou	Chomutov	Lanškroun
Karlovarský kraj	Jaroměř	Rumburk	Litomyšl
Mariánské Lázně	Náchod	Děčín	Svitavy
Aš	Jičín		